

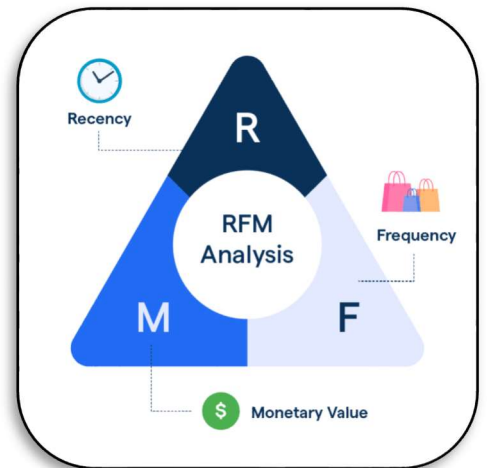

Know them

from head to toe.

CUSTOMER ANALYTICAL REPORT

Phan Quốc Thắng

Mục Lục

I. Tổng quát:	1
1. Giới thiệu dự án:	1
2. Mô hình RFM.....	2
3. BCG Matrix.....	4
II. Xử lý dữ liệu và tính toán:	6
1. Mô tả dữ liệu.....	6
2. Xử lý dữ liệu:	7
3. Phân nhóm khách hàng theo RFM.....	8
III. Phân tích dữ liệu	9
1. Tổng quan	9
2. Phân tích theo từng phân nhóm khách hàng.....	9
3. Phân bổ doanh thu theo từng năm tuổi của khách hàng.....	14
4. Pie and Donut chart phân bổ doanh thu theo từng điểm số R, F, M.....	15
5. Boxplot chart R, F, M	16

Danh mục hình ảnh

Figure 1 Customer_Transaction: Chi tiết các giao dịch của khách hàng.....	6
Figure 2 Customer_Registered: Thông tin chi tiết đăng ký của khách hàng	6
Figure 3 Xử lý và tính toán dữ liệu.....	7
Figure 4 Tạo cột dữ liệu R, F, M.....	7
Figure 5 Tổng quan dữ liệu.....	9
Figure 6 Biểu đồ phân tích theo nhóm khách hàng	9
Figure 7 Biểu đồ số lượng khách hàng theo từng nhóm	10
Figure 8 Biểu đồ trung bình doanh thu trên người theo từng nhóm nhóm khách hàng.....	11
Figure 9 Biểu đồ tổng doanh thu và doanh thu theo tháng của từng nhóm khách hàng.....	11
Figure 10 Thông tin chi tiết các nhóm RFM trong nhóm At-Risk VIP customers	13
Figure 11 Tree map doanh thu theo năm tuổi khách hàng ủng hộ công ty	14
Figure 12 Pie and Donut chart phân bổ doanh thu theo từng điểm số R, F, M.....	15
Figure 13 Boxplot chart R, F, M	16

Danh mục hình ảnh

Table 1 Customer_Transaction: Chi tiết các giao dịch của khách hàng.	6
Table 2 Customer_Registered: Thông tin chi tiết đăng ký của khách hàng.....	6
Table 3 Phân nhóm khách hàng theo RFM.....	8

I. Tổng quát:

1. Giới thiệu dự án:

Hiện trạng ngành hàng:

Trong ngành bán lẻ, đặc biệt là lĩnh vực siêu thị, sự cạnh tranh ngày càng gay gắt từ các tiểu thương, siêu thị ngoại, và trung tâm thương mại tạo ra những thách thức lớn đối với các doanh nghiệp nội địa.

Theo thống kê gần đây, các siêu thị ngoại chiếm khoảng **40%** thị phần bán lẻ tại Việt Nam, trong khi tỷ lệ khách hàng trung thành của các doanh nghiệp nội địa chỉ đạt khoảng **30%**. Điều này nhấn mạnh sự cần thiết trong việc cải thiện chiến lược kinh doanh để duy trì và nâng cao sức cạnh tranh.

Vấn đề của công ty:

Công ty X, một siêu thị hàng đầu tại thị trường nội địa, đang đối mặt với thách thức trong việc hiểu rõ hơn về khách hàng của mình nhằm duy trì sức cạnh tranh và tiếp tục phát triển bền vững. Mặc dù Công ty X đã đạt được thành công nhất định, **tỷ lệ khách hàng rời bỏ vẫn đạt mức 20%**, ảnh hưởng đáng kể đến doanh thu và lợi nhuận của công ty. Công ty đã thu thập một lượng lớn dữ liệu khách hàng từ các giao dịch hàng ngày nhưng chưa thực sự khai thác hết tiềm năng của dữ liệu này để tối ưu hóa hoạt động kinh doanh.

Giải pháp

Để tận dụng triệt để giá trị của dữ liệu khách hàng, công ty X đã quyết định áp dụng mô hình RFM (Recency, Frequency, Monetary) nhờ vào tính đơn giản, dễ hiểu và khả năng áp dụng thực tế cao của nó.

Ngày thực hiện dự án: 2022-09-02

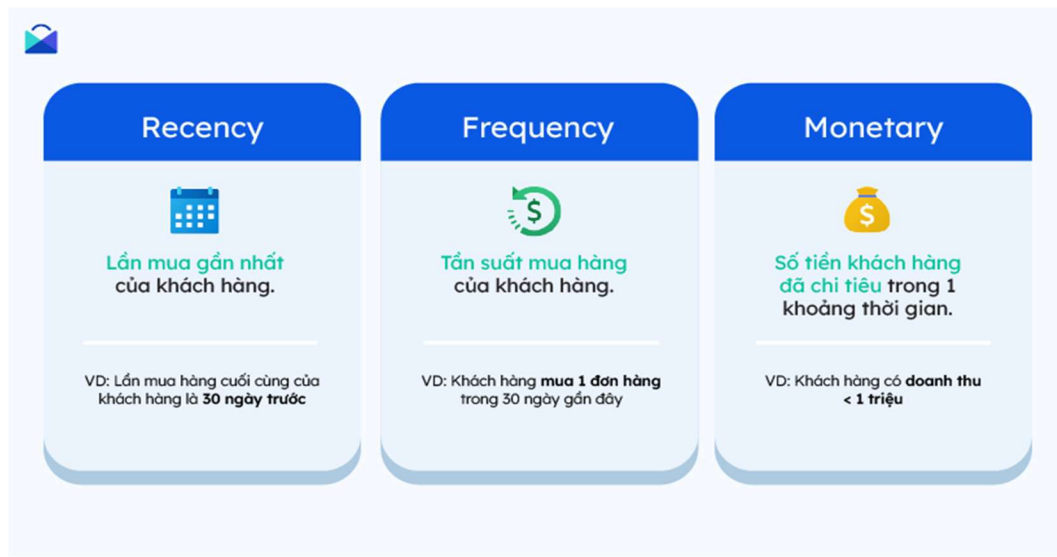
Mục đích của dự án

- Phân nhóm khách hàng
- Mô tả đặc tính dữ liệu của từng nhóm.
- Đề xuất chiến lược tiếp cận và bán hàng phù hợp

- Nhận diện và giữ chân khách hàng có giá trị cao góp phần tăng tỉ lệ chuyển đổi mua hàng và tăng doanh thu

2. Mô hình RFM

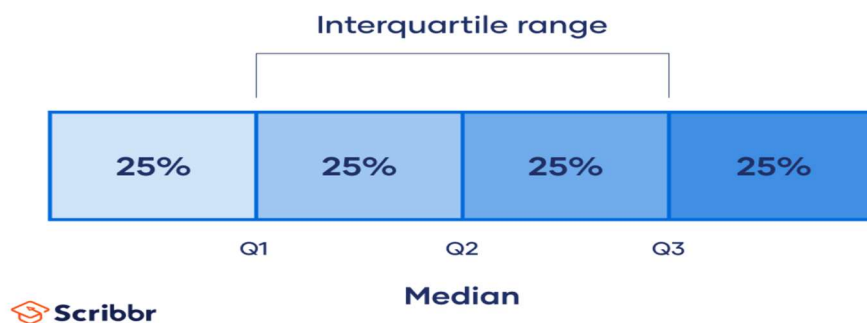
Mô hình RFM là một kỹ thuật phân tích dữ liệu khách hàng phổ biến trong lĩnh vực marketing, giúp doanh nghiệp phân loại và hiểu rõ hơn về khách hàng của mình dựa trên ba tiêu chí chính:

- **Recency (R):** Đo lường thời gian gần nhất kể từ lần mua hàng cuối cùng của khách hàng. Khách hàng mua gần đây hơn được coi là có giá trị hơn.
- **Frequency (F):** Đo lường tần suất mua hàng của khách hàng trong một khoảng thời gian cụ thể. Khách hàng mua hàng thường xuyên hơn được coi là có giá trị hơn.
- **Monetary (M):** Đo lường tổng giá trị tiền tệ mà khách hàng đã chi tiêu trong một khoảng thời gian cụ thể. Khách hàng chi tiêu nhiều hơn được coi là có giá trị hơn.

Cách Tính RFM Áp Dụng tại Công ty X

Công ty X đã áp dụng mô hình RFM để phân loại khách hàng bằng cách sử dụng phân vị tứ phần (Interquartile Range - IQR).

Đây là cách tính cụ thể:

Đối với mỗi cột:

Cột	Mô tả	Thứ tự sắp xếp
n_GMV_per_month	Tổng doanh số theo tháng	Tăng dần
n_FREQUENCY_per_month	Tần suất mua hàng theo tháng	Tăng dần
Days_from_latest_purchase	Số ngày kể từ lần mua cuối cùng	Giảm dần

Ta sẽ sắp xếp lại mỗi cột theo thứ tự như trên và chia ra thành 4 phần với mỗi phần có số lượng khách hàng bằng nhau. Mỗi phần tương ứng với một điểm.

Cột F, M sẽ được sắp xếp theo thứ tự tăng dần

Recency (Thời gian từ lần mua gần nhất - số ngày):

- Điểm 1: Từ 0 đến Q1 (phân vị thứ nhất) – Khách hàng đã lâu không mua hàng.
- Điểm 2: Từ Q1 đến Q2 (phân vị thứ hai) – Khách hàng mua hàng cách đây một thời gian.
- Điểm 3: Từ Q2 đến Q3 (phân vị thứ ba) – Khách hàng mua hàng gần đây.
- Điểm 4: Từ Q3 trở đi (trên phân vị thứ ba) – Khách hàng vừa mới mua hàng.

Frequency (Số lần mua hàng trong 1 tháng):

- Điểm 1: Từ 0 đến Q1 (phân vị thứ nhất) – Khách hàng ít mua hàng.
- Điểm 2: Từ Q1 đến Q2 (phân vị thứ hai) – Khách hàng có tần suất mua hàng trung bình.
- Điểm 3: Từ Q2 đến Q3 (phân vị thứ ba) – Khách hàng mua hàng nhiều lần.
- Điểm 4: Từ Q3 trở đi (trên phân vị thứ ba) – Khách hàng mua hàng rất thường xuyên.

Monetary (Chi tiêu hàng tháng):

- Điểm 1: Từ 0 đến Q1 – Khách hàng chi tiêu thấp nhất.

- Điểm 2: Từ Q1 đến Q2 – Khách hàng có mức chi tiêu thấp trung bình.
- Điểm 3: Từ Q2 đến Q3 – Khách hàng có mức chi tiêu cao trung bình.
- Điểm 4: Từ Q3 trở đi – Khách hàng chi tiêu cao nhất.

Phương pháp phân loại này giúp Công ty X dễ dàng nhận diện và tập trung vào các nhóm khách hàng có giá trị cao nhất, từ đó xây dựng các chiến lược phù hợp để giữ chân và phát triển mối quan hệ với họ.

3. BCG Matrix

Ma trận BCG là một công cụ được sử dụng để phân tích mô hình kinh doanh, đánh giá vị thế cạnh tranh và tiềm năng phát triển của danh mục sản phẩm hoặc đơn vị kinh doanh trong doanh nghiệp. Chính vì thế ma trận BCG còn được gọi là ma trận danh mục sản phẩm. Mô hình này được xây dựng dựa trên hai yếu tố là thị phần tương đối và tốc độ tăng trưởng của thị trường.

MA TRẬN BCG

Trong doanh nghiệp, việc áp dụng ma trận BCG sẽ hỗ trợ nhà quản trị ra quyết định về cách phân phối tài nguyên, dự án đầu tư và chiến lược phát triển sản phẩm/dịch vụ, dựa trên sự hiểu biết về vị trí của mỗi sản phẩm hoặc đơn vị trong ma trận này.

II. Xử lý dữ liệu và tính toán:

1. Mô tả dữ liệu

Table 1 Customer_Transaction: Chi tiết các giao dịch của khách hàng.

STT	Trường	Mô tả
1	ID	TransactionID
2	CustomerID	Mã khách hàng
3	PurchaseDate	Ngày mua hàng
4	GMV	Gross Money Value

Transaction_ID	CustomerID	Purchase_Date	GMV
0	1327813	2022-06-01 00:00:00	95000
1	1157830	2022-06-01 00:00:00	75000
2	873915	2022-07-01 00:00:00	95000
3	3505071	2022-07-01 00:00:00	90000
4	2930918	2022-07-01 00:00:00	109091
5	899882	2022-06-01 00:00:00	105000

Figure 1 Customer_Transaction: Chi tiết các giao dịch của khách hàng.

Table 2 Customer_Registered: Thông tin chi tiết đăng ký của khách hàng

STT	Trường	Mô tả
1	ID	Mã khách hàng
2	Contract	Mã hợp đồng
3	LocationID	Mã vị trí
4	BranchCode	Mã chi nhánh
5	Status	Trạng thái
6	Created_date	Ngày đăng ký
7	Stop_date	Ngày hủy

ID	Contract	LocationID	BranchCode	Status	created_date	stopdate
0	SGDN00215	8.0	1.0	0	2011-11-25 10:48:14	2012-01-05 10:02:10.000
1	SGDN00214	8.0	1.0	0	2012-06-14 18:55:26	<null>
2	SGD374348	8.0	1.0	0	2012-11-01 18:59:05	<null>
3	SGD022064	8.0	1.0	2	2011-06-22 14:54:31	2013-05-29 13:57:51.000
4	SGD041015	8.0	5.0	2	2011-12-17 12:58:58	2014-11-11 09:40:39.460
5	SGDN00211	<null>	<null>	2	2015-06-09 15:30:14	2015-09-09 09:46:18.430

Figure 2 Customer_Registered: Thông tin chi tiết đăng ký của khách hàng

2. Xử lý dữ liệu:

Biến đổi cột stopdate thành dạng “YYYY-mm-dd hh:mm:ss”

Xóa dữ liệu có stopdate khác Null vì đó là những khách hàng đã ngưng sử dụng.

Nối 2 bảng Customer_Transaction và Customer_Registered thông qua cột CustomerID và ID.

Tính toán:

- Tổng doanh số trên từng khách hàng: total_order_value
- Tổng doanh số theo từng tháng: n_GMV_per_month
- Tần suất mua hàng theo tháng: n_FREQUENCY_per_month
- Trung bình giá trị mỗi lần mua: average_order_value
- Số tháng kể từ ngày tạo khách hàng: Months_Customer_Lifetime
- Số ngày kể từ lần mua hàng gần nhất: days_from_latest_purchase

```
CREATE temporary TABLE tbl78 AS (  
  select * from(  
    select  
      c2.CustomerID,  
      c1.created_date,  
      count(*),  
      ROUND(SUM(c2.gmv)/ count(*),2) AS average_order_value,  
      SUM(c2.gmv) AS total_order_value,  
      round(SUM(c2.gmv) /ceil(DATEDIFF('2022-09-02', c1.created_date) / 30),2) AS n_GMV_per_month,  
      ceil(DATEDIFF('2022-09-02', c1.created_date) / 30) as Months_Customer_Lifetime,  
      ROUND(COUNT(*)/ ceil(DATEDIFF('2022-09-02', c1.created_date) / 30), 2) AS n_FREQUENCY_per_month,  
      DATEDIFF('2022-09-02', c2.Purchase_Date) AS days_from_latest_purchase  
    from customer_registered_d78 c1  
    JOIN customer_transaction_d78 c2 ON c1.id = c2.CustomerID  
    GROUP BY  
      c2.CustomerID) t1  
  where n_FREQUENCY_per_month > 0  
)
```

Figure 3 Xử lý và tính toán dữ liệu

- Các chỉ số R, F, M tính tới thời điểm '2022-09-02'

```
SELECT CustomerID , days_from_latest_purchase, n_FREQUENCY_per_month, n_GMV_per_month,  
average_order_value, total_order_value, Months_Customer_Lifetime,  
recency_point, frequency_point, money_point  
FROM (  
  SELECT *,  
    CASE  
      WHEN m1 <= ROUND(@x/4, 0) THEN 1  
      WHEN ROUND(@x/4, 0) < m1 AND m1 <= ROUND(@x/2, 0) THEN 2  
      WHEN ROUND(@x/2, 0) < m1 AND m1 <= ROUND(3*@x/4, 0) THEN 3  
      ELSE 4  
    END AS money_point,  
    CASE  
      WHEN f1 <= ROUND(@x/4, 0) THEN 1  
      WHEN ROUND(@x/4, 0) < f1 AND f1 <= ROUND(@x/2, 0) THEN 2  
      WHEN ROUND(@x/2, 0) < f1 AND f1 <= ROUND(3*@x/4, 0) THEN 3  
      ELSE 4  
    END AS frequency_point,  
    CASE  
      WHEN r1 <= ROUND(@x/4, 0) THEN 1  
      WHEN ROUND(@x/4, 0) < r1 AND r1 <= ROUND(@x/2, 0) THEN 2  
      WHEN ROUND(@x/2, 0) < r1 AND r1 <= ROUND(3*@x/4, 0) THEN 3  
      ELSE 4  
    END AS recency_point  
  FROM (  
    SELECT *,  
      ROW_NUMBER() OVER (ORDER BY n_GMV_per_month) m1,  
      ROW_NUMBER() OVER (ORDER BY n_FREQUENCY_per_month) f1,  
      ROW_NUMBER() OVER (ORDER BY days_from_latest_purchase DESC) r1  
    FROM tbl78  
  ) t1  
) ftbl ) ftbl1
```

Figure 4 Tạo cột dữ liệu R, F, M

3. Phân nhóm khách hàng theo RFM

Table 3 Phân nhóm khách hàng theo RFM

Cus_cluster	Description	RFM
VIP Customers	Tần suất cao, doanh thu trên tháng cao, khách mua gần đây	'444', '443', '434', '433', '344', '343', '334', '333'
At-Risk VIP Customers	Tần suất cao, doanh thu trên tháng cao, khách mua lâu rồi	'144', '143', '134', '133', '244', '243', '234', '233'
Regular Loyal Customers	Tần suất cao, doanh thu trên tháng thấp, khách mua gần đây	'441', '442', '431', '432', '341', '342', '331', '332'
At-Risk Regular Customers	Tần suất cao, doanh thu trên tháng thấp, khách mua lâu rồi	'141', '142', '131', '132', '241', '242', '231', '232'
Occasional VIP Customers	Tần suất thấp, doanh thu trên tháng cao, khách mua gần đây	'414', '413', '424', '423', '314', '313', '324', '323'
At-Risk Occasional VIP Customers	Tần suất thấp, doanh thu trên tháng cao, khách mua lâu rồi	'114', '113', '124', '123', '214', '213', '224', '223'
New or Casual Customers	Tần suất thấp, doanh thu trên tháng thấp, khách mua gần đây	'411', '412', '421', '422', '311', '312', '321', '322'
Lost Customers	Tần suất thấp, doanh thu trên tháng thấp, khách mua lâu rồi	'111', '112', '121', '122', '211', '212', '221', '222'

III. Phân tích dữ liệu

1. Tổng quan

Tập dữ liệu gồm **931 nghìn khách hàng** với tổng doanh thu hàng tháng đạt **7,27 tỷ đồng**. Trung bình mỗi khách hàng sẽ chi tiêu **88 nghìn đồng** với khoảng **90,8 nghìn lượt mua hàng** mỗi tháng. Trung bình mỗi khách hàng đã mua 1,11 lần và thời gian trung bình khách hàng gắn bó với công ty là **38 tháng** tính đến thời điểm “02-09-2022”

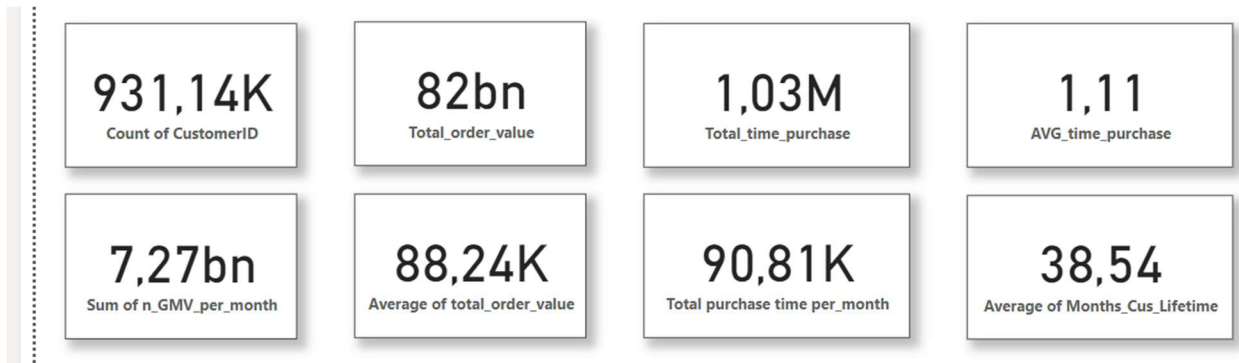

Figure 5 Tổng quan dữ liệu

2. Phân tích theo từng phân nhóm khách hàng

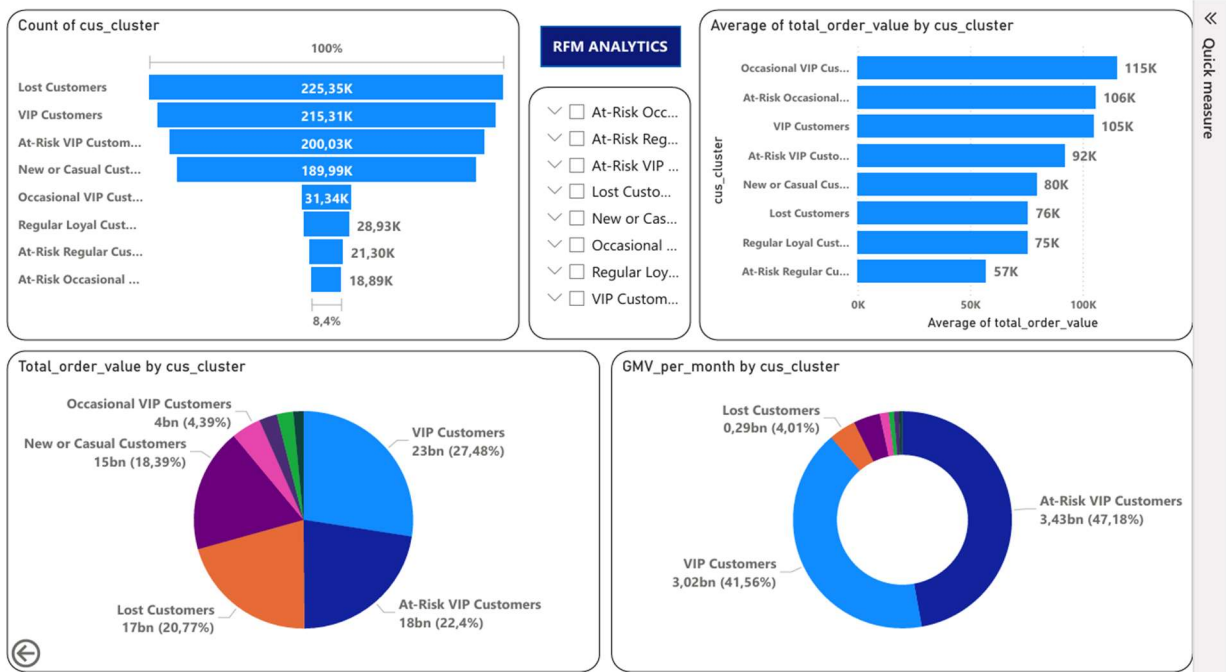

Figure 6 Biểu đồ phân tích theo nhóm khách hàng

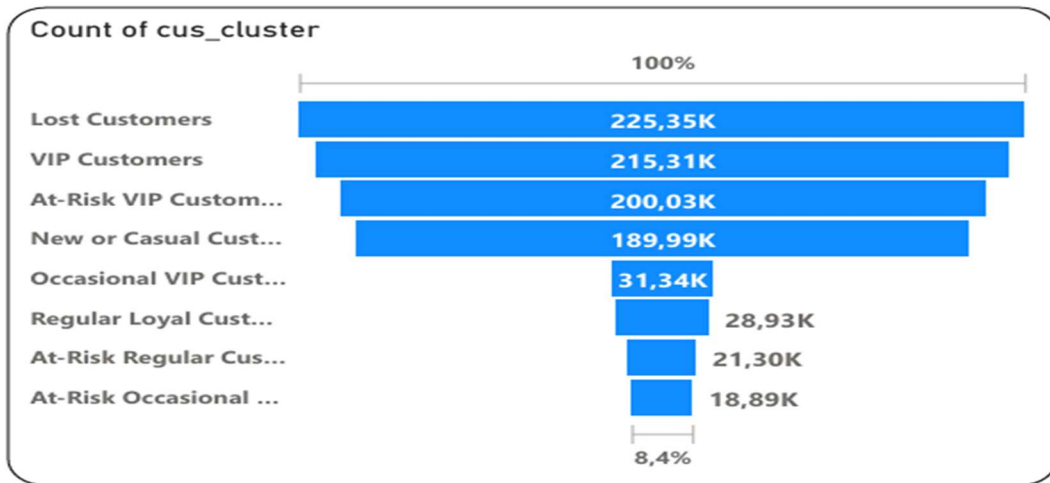

Figure 7 Biểu đồ số lượng khách hàng theo từng nhóm

Nhìn chung các nhóm khách hàng chủ yếu của công ty X là Lost Customers, VIP Customers, At-Risk VIP Customers, New or Casual Customers chiếm tới 88% tổng lượt khách hàng của công ty X.

Lượng khách hàng At-Risk (đã lâu không mua hàng) và mua hàng gần đây khá là tương đồng nhau. Đồng thời nhóm khách hàng Lost Customers rất cao có thể phản ánh rằng công ty không giữ chân khách hàng tốt hoặc ngành hàng bán lẻ là ngành hàng có tỉ lệ rời bỏ cao bởi xu hướng thích sự đổi mới, tiện lợi và ngẫu hứng của khách hàng.

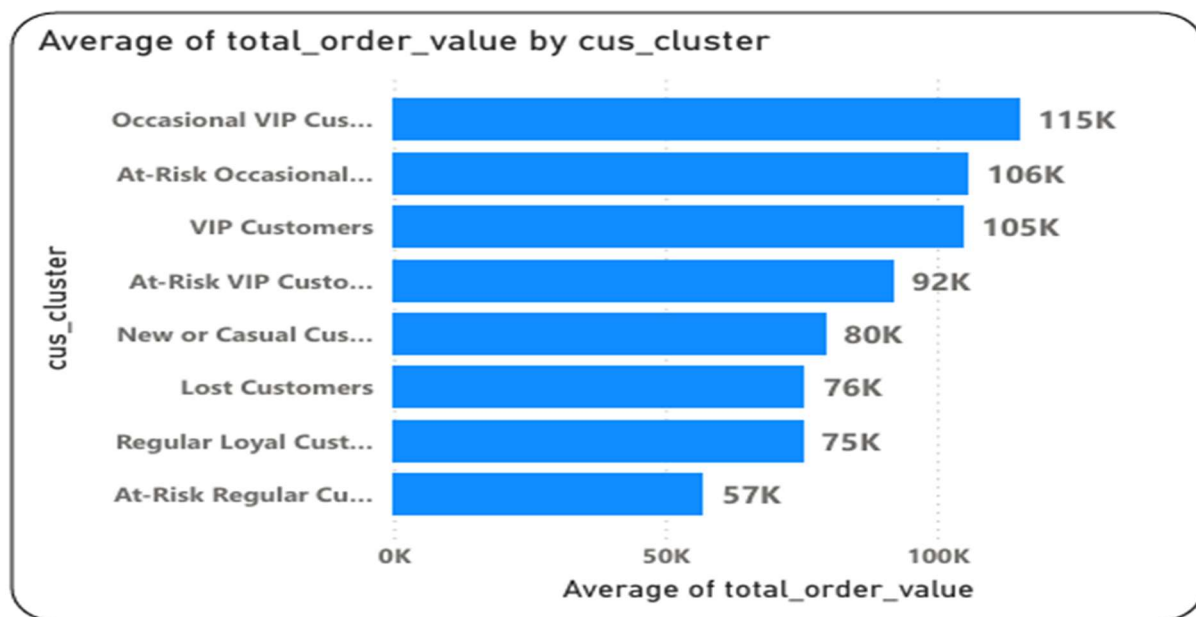

Figure 8 Biểu đồ trung bình doanh thu trên người theo từng nhóm khách hàng

Trung bình giá trị mỗi khách hàng mang lại ở từng nhóm khách hàng là khá tương đồng với nhau. Cao nhất là nhóm khách hàng Occasional VIP Customers với 115k/ người và thấp nhất là At-Risk Regular Customers với 57k/ khách hàng. Bởi nhóm Occasional VIP Customer mua hàng với tần suất thấp và số lượng lớn, doanh thu nhiều nên việc giá trị đơn hàng của họ cao hoàn toàn dễ hiểu, họ có thể là nhà phân phối nhỏ lẻ hoặc doanh nghiệp. Điều tương tự cũng xảy ra với At-Risk Regular Customers.

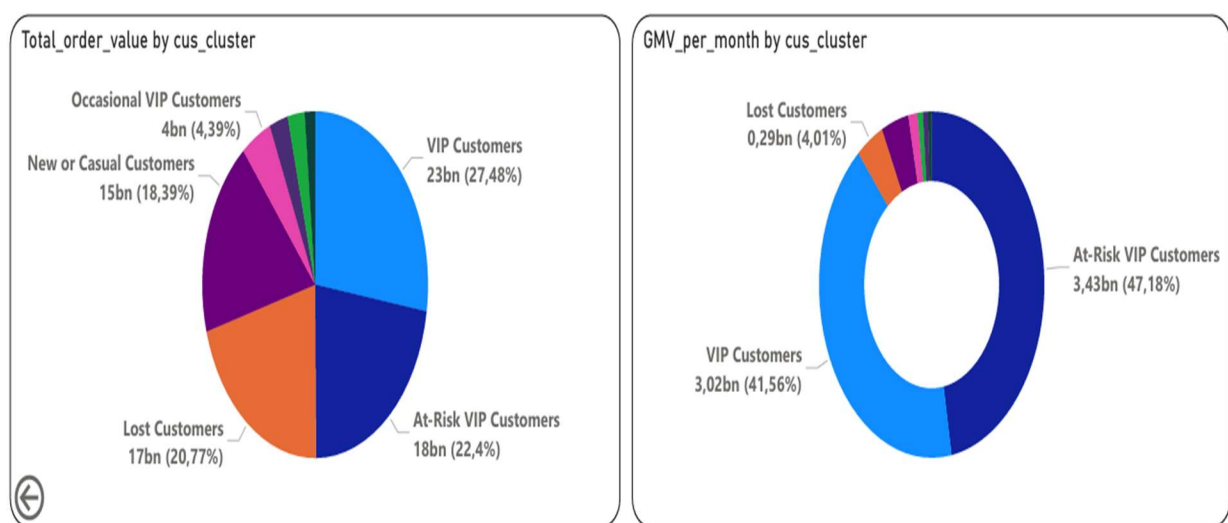

Figure 9 Biểu đồ tổng doanh thu (bên trái) và doanh thu theo tháng của từng nhóm khách hàng

Xét về tổng doanh thu mang lại:

Nhóm VIP customer và At-risk Customers chiếm tới gần **50% tổng doanh số** từ khi công ty hoạt động cho đến nay.

Tổng doanh số mang lại của kênh khách hàng New or Casual Customers và Lost customers cũng rất cần được đề tâm khi chiếm gần **40% doanh thu công ty**.

Vấn đề cần phải quan tâm ở đây là nhóm Lost customers khi họ chiếm tới gần **20,77% doanh thu công ty**. Vậy điều này có đáng quan ngại không?

Xét về doanh thu trung bình theo tháng:

Quan sát biểu đồ doanh thu theo tháng thì nhóm Lost Customers chỉ đóng góp **300 triệu đồng** trên tháng tức là **4% doanh thu hằng tháng**. Điều này chứng tỏ nhóm này không còn tác động đáng kể đến doanh thu cửa hàng trong những tháng gần đây do đó vấn đề này không quá nghiêm trọng.

Vấn đề tiếp theo nằm ở việc nhóm **At-Risk VIP customers và VIP customers** chiếm tỉ trọng quá lớn trong tổng doanh thu hằng tháng. Do đó công ty cần phải chăm sóc đặc biệt cần trọng đối với 2 nhóm khách hàng này. Bên cạnh đó nhóm **At-Risk VIP customers** đang là nhóm chiếm tới **47% doanh thu tháng** nên ta cần xác định nguyên nhân tại sao lâu rồi họ không mua hàng để kịp thời chăm sóc và tránh làm mất khách hàng. Nếu không công ty sẽ thiệt hại rất đáng kể.

Một điểm sáng đó là tổng doanh thu của **nhóm New or Casual Customers** khá ổn định chứng tỏ công ty vẫn có khả năng thu hút khách hàng mới hoặc khách vãng lai. Đây cũng là kênh tiềm năng để tung các chương trình quảng cáo nhằm tăng doanh thu cho công ty.

Đi sâu hơn và vấn đề cần giải quyết: nhóm khách hàng At-Risk VIP customers

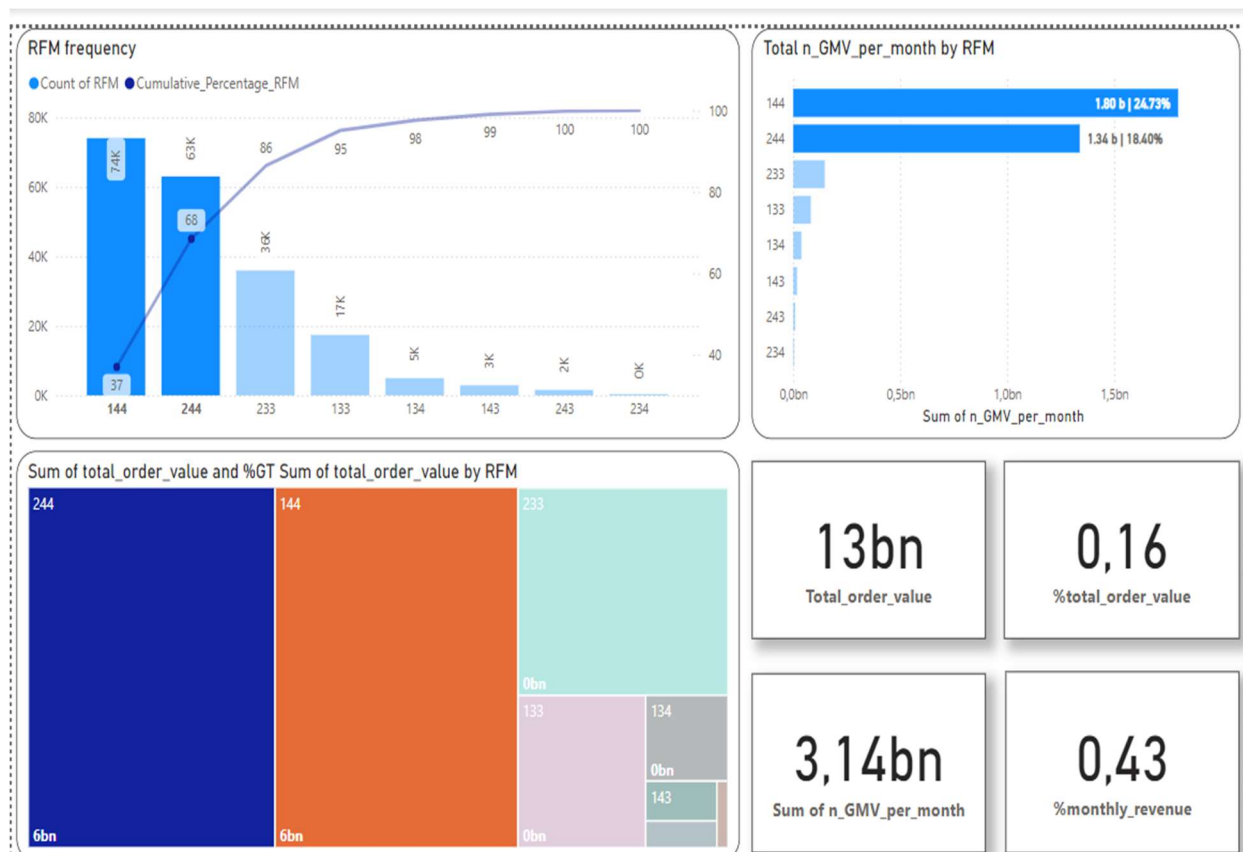

Figure 10 Thông tin chi tiết các nhóm RFM trong nhóm At-Risk VIP customers

Có thể thấy phần lớn **doanh thu** tập trung ở **nhóm RFM 144 và 244** đó là các nhóm khách hàng đã lâu không mua hàng nhưng trước đó họ mua thường xuyên và doanh thu lớn. Họ chiếm tới **43% tổng doanh thu hằng tháng** của công ty. Nếu phát hiện được nguyên nhân khiến họ không hài lòng sẽ giúp ích đáng kể cho công ty.

3. Phân bổ doanh thu theo từng năm tuổi của khách hàng tính đến ngày ‘2022-09-02’:

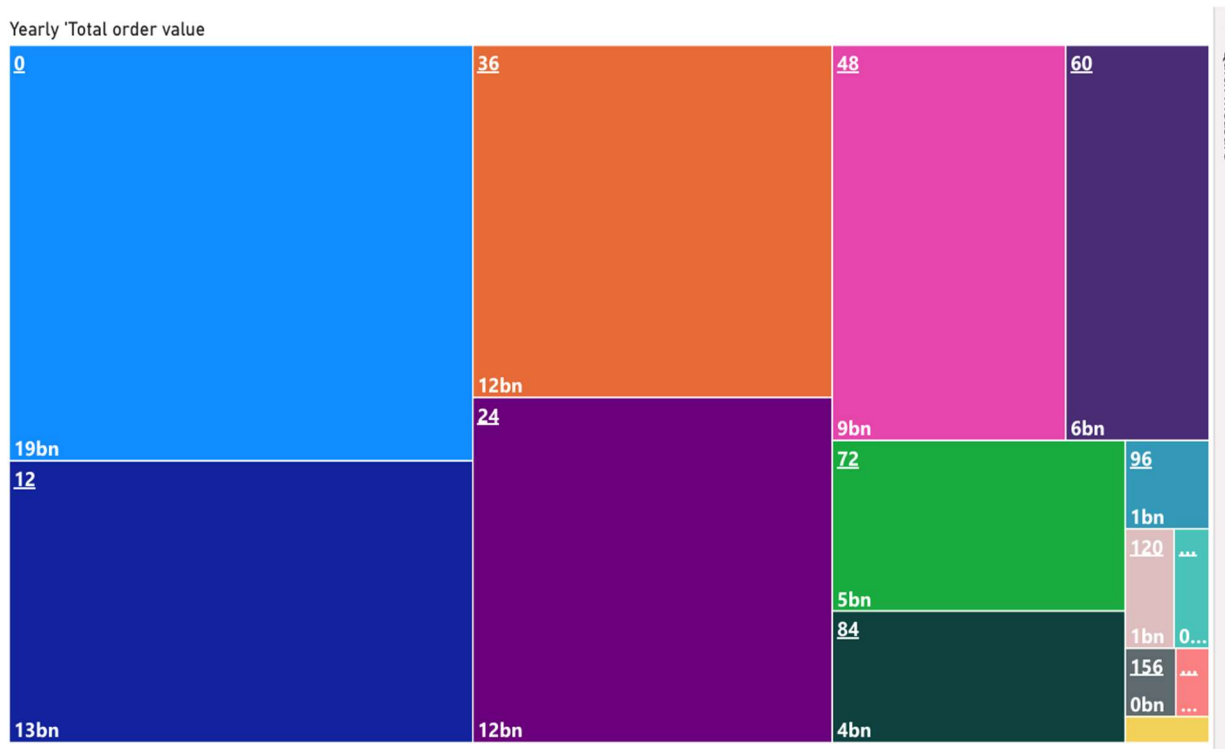

Figure 11 Tree map doanh thu theo năm tuổi tính từ ngày nhập thông tin khách hàng lên hệ thống

Về phân bổ doanh thu theo từng năm tuổi của khách hàng tính đến ngày ‘2022-09-02’:

- Nhóm khách hàng từ 0 đến 1 năm chiếm **19 tỷ đồng với 23% tổng doanh thu**
- Các nhóm khách hàng 2,3,4 năm tuổi khá tương đồng nhau về doanh thu đều là **12, 13 tỷ đồng** chiếm **15-16% tổng doanh thu**.
- Có thể thấy công ty nên tập trung chăm sóc vào giai đoạn đầu của tuổi hợp đồng khách hàng. Thời gian khách hàng gắn bó với công ty càng lâu thì số tiền họ chi tiêu có xu hướng giảm dần.

Một số gợi ý triển khai chiến dịch:

- **Ưu Đãi Cao Tháng Đầu:** Cung cấp giảm giá đặc biệt hoặc sản phẩm miễn phí trong tháng đầu để khuyến khích mua sắm sớm.
- **Hỗ Trợ Cá Nhân Hóa:** Tư vấn và gợi ý sản phẩm phù hợp với nhu cầu khách hàng ngay từ đầu để tăng chi tiêu.
- **Lợi Ích Tăng Dần:** Triển khai ưu đãi tăng theo tháng, khuyến khích khách hàng mua nhiều hơn trong giai đoạn đầu.

4. Pie and Donut chart phân bổ doanh thu theo từng điểm số R, F, M

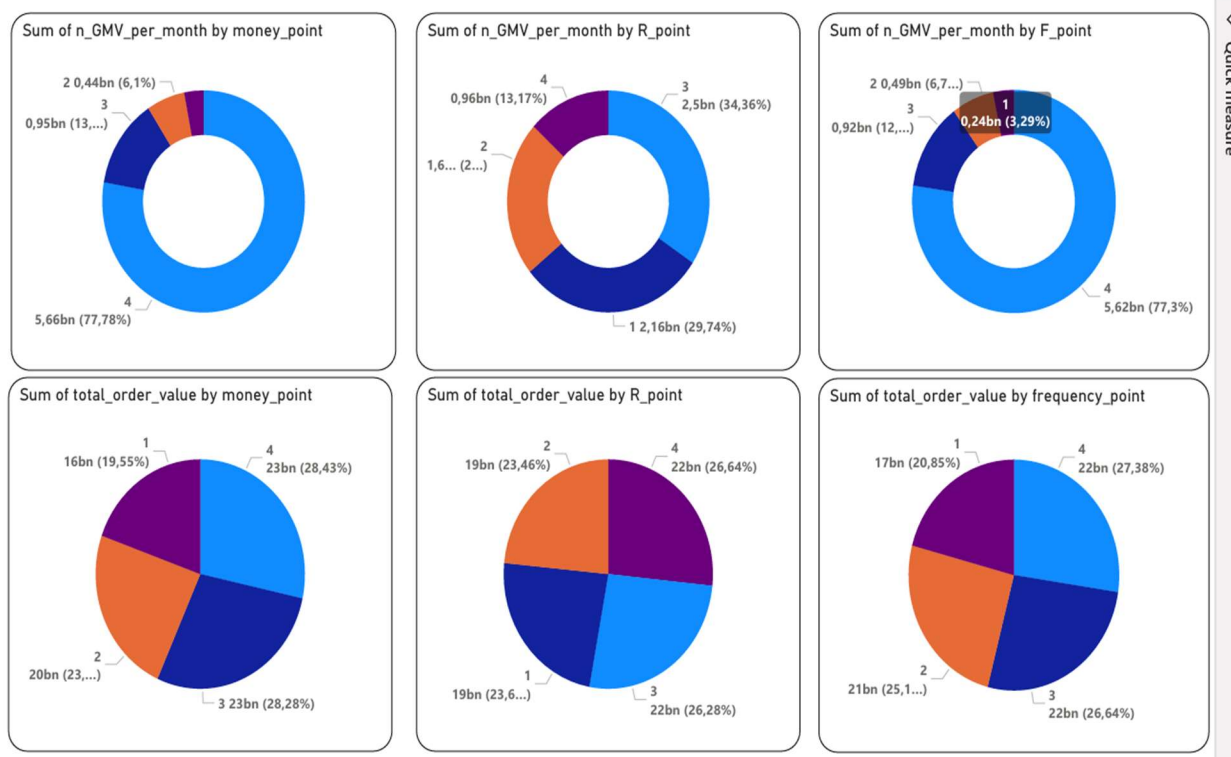

Figure 12 Pie and Donut chart phân bổ doanh thu theo từng điểm số R, F, M

Donut chart (3 cái nằm trên) M, F đều thể hiện sự vượt trội trong % doanh thu của mức điểm 4 trong khi bên R thì những khách hàng mua gần đây tức thang điểm 3,4 mang lại hiệu quả khá tốt với **50% tổng doanh thu công ty**. Điều này chứng tỏ công ty đang làm ăn tốt bởi những khách hàng mua đã lâu thì trước đó họ đã có thời gian tích lũy mua hàng rất lớn nên % tổng doanh số đóng góp cho công ty cao.

3 pie chart phía dưới là % doanh thu theo tháng của các mức điểm R, F, M và nó rất cân bằng với nhau ở cả 4 mức điểm trong cả 3 biểu đồ.

5. Boxplot chart R, F, M

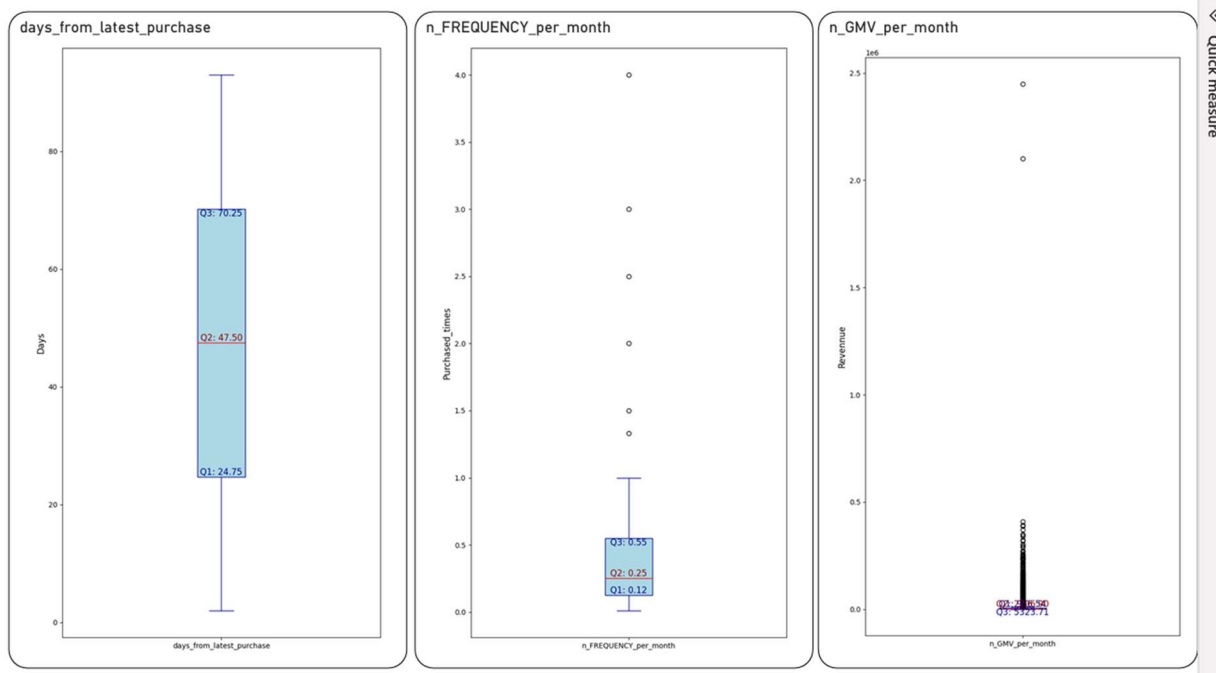

Figure 13 Boxplot chart R, F, M

Số ngày kể từ lần mua cuối cùng phân bố với tần số khá đều nhau với **25% dữ liệu** dưới mức **25 ngày** và **75% dữ liệu** dưới mức **71 ngày**.

Tần số mua hàng trên tháng của khách hàng có một số điểm ngoại lai tuy nhiên cũng phân bố khá tốt với **50% dữ liệu** trải dài từ **0.12 lần đến 0.55 lần**

Doanh số trên tháng thì rất nhiều điểm ngoại lai và các điểm ngoại lai này mang lại doanh thu cho công ty rất rất lớn so với các khách hàng còn lại. Đây vừa là thuận lợi vừa là thách thức với công ty bởi lẽ cần phải giữ chân nhóm khách hàng này, chăm sóc họ thật tốt, tìm ra cách khiến họ chi tiền mạnh từ đó áp dụng cho các nhóm khách hàng khác để tăng doanh thu. Nếu họ rời bỏ công ty thì sẽ gây thiệt hại không thể đo đếm được và tệ hơn nữa khi họ chọn đối thủ của công ty X chúng ta là đối tác mới.